

Prof. dr hab. Wiesław Karolak
94-217 Łódź, Czołgistów 32
Mail: wkarolak@ahelodz.pl

Akademia Sztuk Pięknych w Łodzi
Łódź, Wojska Polskiego 121

Do
Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu
Adres: al. K. Marcinkowskiego 29, 60-967 Poznań

Recenzja całokształtu dorobku artystycznego, naukowego i dydaktycznego
dr hab. Roberta Bartela w związku z wszczętym postępowaniem o nadanie tytułu naukowego
profesora

1. Informacje o kandydacie:

Dr hab. Robert Bartel zwany dalej Kandydatem uzyskał tytuł magistra w 1989 roku w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Poznaniu.
W 1998 roku w Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu uzyskał Kwalifikacje I stopnia.
W 2002 roku w tejże Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu uzyskał Kwalifikacje II stopnia.

2. Ocena dorobku artystycznego

Dorobek artystyczny Roberta Bartela jest ogromny i realizowany w wielu mediach. W latach 90 tych artysta wypowiadał się głównie w technikach metalowych i rysunku. W jego grafikach duże znaczenie odgrywał kolor. Artysta mieszał barwy wprost na blachach i opracowywał autorskie sposoby ich wcierania i wycierania dla uzyskania określonych efektów malarskich. Niezmiernie ważnym elementem było światło, któremu starał się nadawać nie tylko fizyczne, ale i bardziej metaforyczne znaczenie. Połączenie sfery duchowej z cielesną, oraz ważną rolę pomostu pomiędzy świadomymi i nieświadomymi aspektami ludzkiej psychiki stało się dla Bartela pod koniec lat 90 tych celem realizacji obiektów i instalacji artystycznych.

Z kolei połączenia praktyki i wiedzy z zakresu sztuki, psychologii i osobistych doświadczeń arteterapeutycznych doprowadziło do narodzin w 2001 roku cyklu *Labiryntów namiętności* (pierwsza odsłona w galerii Biura Wystaw Artystycznych w Lesznie).

Od 2009 instalacje zmieniły swój charakter z ciepłego i pełnego czułości wnętrza zamkniętego w zunifikowanych stalowych formach pierwotnej wersji w kierunku czegoś na kształt wyposażenia szpitalnego wnętrza. Domowy stół przeistoczył się w stół operacyjny, w który wkomponowane zostały postacie męskie i żeńskie. Domyślać się można jedynie, że dokonywane na nich zabiegi miały na celu stworzenie kompletnej całości.

W wielu realizacjach Roberta Bartela przeplatają się inspiracje osobiste z psychoterapeutycznymi. Takim przykładem jest *Sandplay Therapy (Terapia w piaskownicy)* z 2016 roku. *Sandplay Therapy* to (drewno, szkło, lina konopna, trawa, 320x220x30cm.) obiekt skłaniający do głębszej refleksji na temat kondycji współczesnego człowieka, oraz jakości i możliwości wpływania na własną przyszłość. Jego tytuł odnosi się do metody wywodzącej się z psychologii i psychoterapii integralnej Carla Gustava Junga.

W tym, w wielkim skrócie omawianiu dorobku warto zwrócić uwagę na ostatnią realizację Roberta Bartela obiekt *Porządki miłości* stworzoną jesienią 2018 roku. *Porządki miłości* to obiekt – instalacja z drewna i ziemi (200x80x60, Ośrodek Działań Artystycznych Piotrków Trybunalski, 2018). Obiekt został wykonany z części starej szafy. Były w niej przechowywane rodzinne pamiątki, zdjęcia i dokumenty, a po śmierci właścicielki zawartość rozdysponowano wśród całej rodziny. Ponieważ sama szafa malowana była kilkakrotnie białą farbą olejną i nie była ani ładna, ani cenna to została przeznaczona do rozbiórki. Jednak w trakcie tej czynności okazało się, że zrobiona została z wielu różnych gatunków, nieraz bardzo szlachetnego drewna. Artysta w nawiązaniu do jednej z książek Bertha Hellingera stworzył z elementów szafy obiekt. Wsypał do wnętrza ziemię i zasadził dąb. I nazwał *Porządki miłości*.

3. Ocena dorobku naukowego

Głównym obszarem naukowym, w ramach którego dr hab. Robert Bartel prowadzi działalność i badania jest ARTETERAPIA.

Arteterapia i szereg zagadnień związanych z terapią za pomocą kreacji artystycznych i szeroko pojętej twórczości były tematem wielu artykułów, rozdziałów w wydawnictwach pokonferencyjnych, oraz kilku monografii w dokonaniach Roberta Bartela.

Trudno tutaj szczegółowo analizować poszczególne pozycje wydawnicze ale sądzę, że warto wspomnieć o ostaniej publikacji *ARTETERAPIA I ROZWÓJ OSOBISTY. Teoretyczne i*

praktyczne aspekty terapii przez sztukę przygotowanej przez Roberta Bartela dla Wydawnictwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu.

Książka *ARTETERAPIA I ROZWÓJ OSOBISTY. Teoretyczne i praktyczne aspekty terapii przez sztukę* kierowana jest do arteterapeutów, terapeutów zajęciowych, pedagogów i psychologów szkolnych, nauczycieli, pracowników klubów, świetlic środowiskowych domów samopomocy, studentów szkół artystycznych, pedagogicznych czy psychologicznych interesujących się tego rodzaju działaniami. A więc, do bardzo szerokiego grona odbiorców. Książka ta nie pretenduje do miana kompendium wiedzy z zakresu arteterapii czy też podręcznika akademickiego, ma raczej dać orientację wśród zagadnień teoretycznych i dużej dawki przykładów praktycznych tej dziedziny i stanowić punkt wyjścia do bardziej gruntownych studiów.

ARTETERAPIA I ROZWÓJ OSOBISTY. Teoretyczne i praktyczne aspekty terapii przez sztukę składa się z dwóch części (Wydawnictwo dwutomowe).

Pierwsza część (pierwszy tom) to *Podstawy arteterapii*, jest wstępem, zaproszeniem do przeczytania następnego tomu. W drugim tomie autor zajmuje się zagadnieniami szczegółowymi, takimi jak: kreacja artystyczna w świetle psychoanalizy, czy procesów poznawczych i emocji, dokładna charakterystyka i opis przebiegu terapii przez sztukę, oraz procesów i zjawisk w niej zachodzących.

I tutaj, analizując dorobek naukowy Roberta Bartela warto powiedzieć, że interesująco przedstawia się konstrukcja tak całej pozycji wydawniczej jak i kolejnych rozdziałów. Widać wyraźnie, że autor posiada ogromną praktykę w obszarze sztuki poszerzaną regularnie o doświadczenia wynikające z badań terapeutycznych.

4. Ocena dorobku organizacyjnego

Ważną dziedziną aktywności zawodowej dr hab. Roberta Bartela jest także działalność organizacyjna. Składa się na nią ogromna ilość działań, od realizowanych w rodzimej Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu, po organizacje wystąpień, pokazów, prezentacji sztuki i koncertów w ośrodkach terapeutycznych i szpitalach.

Wymienić tutaj warto chociażby organizacje takich działań jak:

2004 - *Pracownia działań i struktur wizualnych ASP* - wystawa prac studentów Pracowni działań i struktur wizualnych ASP w galerii *Na Polskiej* w Poznaniu;

2004 - *Integracja przez sztukę*, wystawa zbiorowa w CK „ZAMEK”, Poznań;

2007 - *Między realnością a iluzją*, Pracownia Terapii przez Sztukę w CK ZAMEK, Poznań;

2009 - *Kosmos*, wystawa pokonkursowa, Dom Pomocy Maltańskiej w Puszczykowie;

Muzyczne obrazy - instalacja zbiorową zrealizowana w 2014 roku w Wojewódzkim Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych *DZIEKANKA* w Gnieźnie

W 2017 *Depresja- mój obraz* Robert Bartel był kuratorem kilku zbiorowych wystaw. Były to wystawa prac pacjentów Pracowni Terapii przez Sztukę w Medycznym Studium Zawodowym w Gnieźnie.

Medytacja a obraz, gdzie Bartel był pomysłodawcą i kuratorem zbiorowej wystawy prac pacjentów Pracowni Terapii przez Sztukę w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

5. Konkluzja końcowa recenzji

Dorobek artystyczny, naukowy, dydaktyczny i organizacyjny Kandydata spełnia wszystkie kryteria związane z nominacją do tytułu naukowego profesora. Dr hab. Robert Bartel jest dojrzałym i w pełni samodzielnym pracownikiem naukowym, prowadzącym interesujące działania artystyczne. Posiada zawansowane badania naukowe w obszarze sztuki i arteterapii, oraz bardzo ciekawe rozwiązania organizacyjne dla pacjentów szczególnej troski.

Dorobek artystyczny i naukowy cechuje się oryginalnością i jest konsekwentnie realizowany od wielu lat.

Oceniając pozytywnie całokształt działalności artystycznej, naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej Roberta Bartela uważam, że spełnia on wymagania stawiane w tym zakresie przez ustawę o stopniach naukowych i tytule naukowym, oraz o stopniach w zakresie sztuki, dotyczące nadania tytułu profesora. Dlatego wniosek o nadanie dr hab. Robertowi Bartelowi tytułu profesora uważam za uzasadniony i popieram go z pełnym przekonaniem.

Prof. Wiesław Karolak

Łódź, 30.04.2019